

EVDE BAKIM HİZMETLERİ

- Evde Bakım; bireyin sağlığını korumak, yükseltmek, yeniden sağlığına kavuşturmak amacıyla sağlık ve sosyal hizmetlerin profesyonel düzeyde veya aile bireyleri tarafından, bireyin kendi evinde ya da yaşadığı ortamda sunulmasıdır.
- Evde Bakım engelli, yaşlı, kronik hastalığı olan veya iyileşme dönemindeki bireyleri
 - buldukları ortamda destekleyerek,
 - sosyal yaşama ayak uydurabilmelerini sağlamak,
 - yaşamlarını mutlu ve huzurlu bir biçimde sürdürerek toplumsal entegrasyonlarını gerçekleştirmek,
 - bakıma gereksinim duyan bireyin aile üyelerinin yükünü hafifletmek için,
 - birey ve aileye sunulan psiko-sosyal, fizyolojik ve tıbbi destek hizmetleri ile sosyal hizmetleri içeren bir bakım modelidir.
- Ekip çalışmasını gerektiren, multidisipliner ve multisektörel bir hizmet modeli.
 - sağlık bakımı/sunumu hizmetleri
 - ev yönetimi hizmetleri,
 - Bireysel bakım,
 - hasta eğitimi,
 - finansal danışmanlık vb. uygulamalar
 - Bireye kendi evinde sunulan sağlık ve sosyal destek hizmetidir.
 - Evde Bakım Hizmeti Sunumunun Amacı
- Evde Bakım Hizmeti Sunumunun Amacı
 - Sağlığın olabildiğince tekrar kazanılması, geliştirilmesi, sürdürülmesi,
 - Olası komplikasyonların en aza indirilmesi,
 - Her bireyin sonu olan rahat bir ölümü sağlamak.
 - Birincil düzeyde bireyin bağımsızlık düzeyi artırılarak, sağlıklı yaşam biçimi kazanmasını sağlama;
 - İkincil düzeyde düzenli izlem ve kontrollerle hastalık ve yetersizliklerin tanınmasını sağlama;
 - Üçüncül düzeyde hastalıkların komplikasyonu, tedavilerin yan etkilerini önleyerek, palyatif bakım sağlamanın yanı sıra bireyin fiziksel, psikososyal, fonksiyonel, bilişsel sorunları doğrultusunda bakım gereksinimini karşılamakta, taburculuktan sonra

değerlendirme ve izlemlerle evde rehabilitasyon ya da evde hastane hizmetlerini sağlayabilmektir.

Evde Bakımın Kapsamı

- Değerlendirme, izleme ve yeniden değerlendirme,
 - Sağlığın geliştirilmesi ve korunması, ikincil hastalıkların ve özürllülüğün önlenmesi,
 - Kişisel bakımın sağlanması (örneğin beslenme, banyo yapma, giyinme), karşılıklı yardımlaşma, kendini savunabilme,
 - Tıbbi bakım ve hemşirelik bakımı,
 - Ev işleri hizmeti (temizlik, çamaşır yıkama, alışveriş),
 - Özürllü bireyin gereksinimlerini karşılamak üzere ev ortamında düzenlemeler yapılması,
 - Sevk işlemi ve kamu olanaklarına ulaşma imkânının sağlanması,
 - Evde rehabilitasyon hizmeti,
 - Temel ve özel gereksinimlerin karşılanması, destekleyici aletler, ekipman ve ilaçların sağlanması,
 - Özelleşmiş destek hizmetleri (inkontinans durumu, demans ve diğer mental sorunlar),
 - Bakım gereksinimi olan kişinin dönem kurumsal bakım alması ile yakınlarının dinlendirilmesine yönelik hizmetler, bakım öncesinde, sırasında ve sonrasında bakım verenlere destek sağlanması,
 - Palyatif bakım (ağrının ve diğer belirtilerinin giderilmesi gibi),
 - Danışmanlık ve duygusal destek verilmesi,
 - Sosyal etkileşimlerin artırılması ve informal ilişkilerin geliştirilmesi,
 - Üretim ve rekreasyon çalışmaları,
 - Fiziksel aktivite olanaklarının sağlanması,
 - Toplumun bakım üstlenme konusunda hazırlanması ve harekete geçirilmesi,
- Evde Bakım Hizmetlerinin Yararları
 - Her insan kendi evinde olmayı tercih eder. Aile bütünlüğünü korur.
 - Evde bakım ile hasta, kendi evinin rahatlığını, özgürlüğünü ve güvenini hisseder. Bireyin bağımsız ve özgür olmasını sağlar.
 - Direnci zayıflamış hastaları hastane enfeksiyonlarından korur.

- Tedaviyi konforlu şekilde sokar. Kişiyi özel hizmet sağlar.
- Hekim, hemşire, hasta ve yakınlarının işbirliği daha iyi sağlandığından tedavi başarısı artar. İyileşmeyi hızlandırır.
- Hastalarda anksiyete, depresyon ve performans azalması gibi durumlar daha az görülmektedir.
- Multidisipliner evde bakım programları, hastaneye yatışlarını azaltmaktadır.
- Aile bireylerinin eğitimini sağlar.
- Yaşam kalitesi ve memnuniyet artar.

Evde Bakım Hizmeti Sunan Kurum ve Kuruluşlar

- ✓ Evde bakım hizmeti sunumu için;
 - multidisipliner yaklaşım
 - multisektörel iş birliğini gerekir.
- ✓ Eğitim kurumları
- ✓ İlgili bakanlıklar
- ✓ Hastaneler
- ✓ Belediyeler
- ✓ Sağlık meslek örgütleri ve diğer meslek örgütleri
- ✓ Gönüllü örgütler
- ✓ Sigorta şirketleri
- ✓ Bakım hizmeti sunan özel kurumlar/kuruluşlar
- ✓ İlaç ve tıbbi malzeme firmaları
- ✓ Sosyal destek sağlayan kurumlar/kuruluşlar
- ✓ Evde Bakım Hizmeti Sunan Kurum ve Kuruluşlar
- ✓ Eğitim Kurumları
- ✓ İlgili bakanlıklar
- ✓ Evde Bakım Hizmetinin Kapsamı
- ✓ Gereksinimlere göre değişiklik göstermekle birlikte, büyük bir kısmı bireyin sağlık gereksinimlerini karşılamaya yönelik.

- ✓ Evde Bakım Hizmetinin Kapsamı
- ✓ Sağlık bakımından başka;
 - bireysel bakım ihtiyaçları (banyo yapma, saç yıkama, giyinme-soyunma),
 - evin idaresi (evin temizlenmesi,
 - yemek pişirilmesi çamaşır yıkanması,
 - ev ortamının yaşamı kolaylaştırıcı duruma getirilmesi),
 - mali harcamaların düzenlenmesi
 - sosyal aktivitelere katılımın sağlanması vb.
- ✓ Birinci grupta, tıbbi hizmetlerin yanı sıra bireye verilebilecek sosyal hizmetleri de kapsar
- ✓ İkinci grupta, evde bakım hizmetinin süresi göz önüne alınmaktadır.
 - Kısa süreli evde bakım hizmetleri (30 gün ile sınırlı, tıbbi hizmet ağırlıklı)
 - Uzun süreli evde bakım hizmetleri (6 aydan daha fazla bakım gereksinimi olması, hem tıbbi hem de sosyal bakım)
- ✓ Üçüncü grupta; evde bakım hizmetini yürüten bireylerin uzmanlık alanları ile ilişkilidir.

Destek Sağlık Hizmetleri

Bireyin hareketini ve evde birine muhtaç olmadan yaşamasına yardım eden hizmetlerdir.

- Psikoterapi
- Fizik tedavi
- Ayak bakımı
- Konuşma ve meşguliyet tedavisi vb.

Gündüz/Gece Bakımı

- Bakıma muhtaç bireylerin gereksinimlerine uygun hizmetler.

Kişisel Bakım

- Bakıma muhtaç bireyin günlük yaşam aktivitelerine destek olunması
 - banyo yaptırılması,

- giyinmesine yardım etme vb.

Ev İşlerine Yardım, Ev Düzeninin Yeniden Oluşturulması

- Evin temizlik ve yönetimi ile ilgili işler
 - temizlik,
 - ütü,
 - Alışveriş,
 - kapı, kilit onarımı, çatı onarımı,
 - çıkış rampaları oluşturmak,
 - banyo güvenliği sağlamak,
 - tekerlekli sandalyenin evde dolaşımındaki engelleri ortadan kaldırmak vb.

Sosyal Destek

- Sosyal yaşamı desteklemeye ve enstrümental günlük yaşam aktivitelerine destek olunması
 - Alışverişine yardım,
 - Randevularına götürülmesi,
 - Faturalarının ödenmesi,
 - Sosyal etkinliklere ve arkadaş ziyaretlerine götürülmesi vb.

Gıda ve Beslenme Hizmetleri

- Beslenmeyi desteklemeyi sağlayan hizmetler.
 - Evinde yemek hazırlama
 - Pişirme işlevini yerine getiremeyenlere evlere yemek dağıtım hizmetleri
 - Sağlık eğitimi vb.

Danışmanlık Hizmetleri

- Bireyin hakları ve sorumlulukları ile ilgili öneri ve danışmanlık hizmetleri ile bireyin istek ve şikayetlerinin ele alındığı hizmetler.

- Evde Bakım Hizmetinden Kimler Yararlanabilir?
- Evde aile bireyleriyle birlikte yaşayan veya kimsesiz, özürlü, yaşlı, felçli, yatağa bağımlı, hayatını başkalarına bağımlı olarak idame ettiren bakıma muhtaç bireyler,
- KOAH (Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı) gibi solunum sistemi hastaları,
- Palyatif bakım gereken, enteral-parantral gereksinimi olan terminal dönem onkoloji hastaları,
- İleri derecedeki kas hastaları,
- Evde Bakım Hizmetinden Kimler Yararlanabilir?
- Fototerapi ihtiyacı olan yeni doğanlar (0-1 aylık) ,
- Nörolojik hastalıkları (Amyotrofik lateral skleroz, serebrovasküler hastalık, v.b) olan bireyler,
- Hastanede gördüğü tedavi veya ameliyatı sonrasında taburcu edilen ve idame tedavisinin evde sağlanması gereken hastalar,
- Kaza geçirmiş olup kısa süreli hemşirelik hizmetlerine gereksinimi duyan hastalar yer almaktadır.

Evde Bakım Hizmetinde Ekip Yaklaşımı

- Evde Bakım Hekimi
 - Hastanın kapsamlı tıbbi değerlendirmesi,
 - Tıbbi tanının belirlenmesi ve öngörülen tedavinin planlanması,
 - Gereksinim duyulan ekip elemanlarının planlanması,
 - Kontrol değerlendirmeleri,
 - Gerekli malzemenin planlanması, temini, saklanması,
 - Danışmanlık hizmeti verilmesi,
 - Kayıtların eksiksiz tutulmasının sağlanması,
 - Hizmet sunumunun değerlendirilmesi,
 - Hizmet içi eğitim planlarının oluşturulması,
 - Hizmet sunumunda aksayan yönleri saptama ve gerekli düzenlemeleri planlama vb.
- Evde Bakım Hemşiresi/Ebesi
 - Belirlenen tedavinin planlanması, uygulanması

- Bakımın planlanması,
 - Hayati fonksiyonların değerlendirilmesi,
 - Özbakıma yardımcı olma ve uygulama,
 - Hastanın bağımsızlığını destekleme,
 - Kayıtların eksiksiz tutulmasını sağlama,
 - Hizmet sunumunun değerlendirilmesi,
 - Hizmet içi eğitim planlarının oluşturulması,
 - Hizmet sunumunda aksayan yönleri saptama ve gerekli düzenlemeleri planlama,
 - Danışmanlık hizmeti verilmesi,
 - Hasta eğitiminin planlanması ve uygulanması vb.
- Yaşlı Bakım Elemanı
 - Tedavi planı ve bakım planı doğrultusunda belirlenen aktiviteleri yapar,
 - Bakım ihtiyacını değerlendirir ve bakım planını hazırlar,
 - Kaza ve vb. yönden risk oluşturan ev içi düzenlemeleri yapar,
 - Hastanın öz bakımını destekler,
 - Hasta kendi özbakımını yapamıyorsa öz bakım yapar,
 - Aile üyelerini bilgilendirir, eğitimi yapar,
 - Uygulanan bakımın sonuçlarını değerlendirir, eksik yönleri belirler, düzenleyici faaliyetlerde bulunur,
 - Ekibin diğer üyeleri arasında koordinasyonu sağlar,
 - Gerekli durumlarda sağlık hizmeti hizmetlerine ve kurumsal bakıma ulaşımı sağlar,
 - Bireyin sosyalleşmesine ve sosyal aktivitelere katılmasına destek sunar,
 - Birey için boş zaman uğraşları planlar,
- Fizyoterapist/Fizyoterapi Teknikeri
 - Kasların güçlendirilmesi, hareketin sağlanması,
 - Solunum egzersizleri,
 - Spastisitenin kontrolü,
 - Yürüyüş eğitimi,

- Aktif-pasif egzersizler,
 - İyileştirici egzersizler,
 - Masaj uygulamaları,
 - Transkuten elektriksel sinir uyarımları,
 - Isı, su, ultraviyole, ultrason uygulamaları,
 - Postural drenaj uygulamaları vb.
- Sosyal Çalışmacı
 - Gereksinimin belirlenmesi ve sosyal hizmet sunumunun planlanması
 - İnceleme raporlarının hazırlanması
 - Sosyal rehabilitasyon planının oluşturulması,
 - Hasta ve ailesinin iyilik halini etkileyen sosyal, duygusal ve çevresel faktörleri düzeltir,
 - Kriz durumlarında müdahale eder,
 - Ödeme gücü olmayanlar için malzeme temini sorunlarını çözer,
 - Sosyal hizmetlere ve destek programlarına ulaşımın sağlanması,
- İş ve Uğraşı Terapisti (Ergoterapist)
 - Bireyin sınırlılıklarının belirlenmesi,
 - Bilişsel, duygusal, fiziksel, psikososyal yeterliliğin saptanması,
 - Mesleki, sosyal, sanatsal ve eğitim aktivitelerine yönelik rehabilitasyon planının yapılması,
 - İş-uğraşı terapisi uygulamalarının planlanması ve yaptırılması,
 - Topluma katılımın desteklenmesi,
- Konuşma Terapisti
 - Yeme ve yutma gücü olanlara destek,
 - Konuşma, dil ve işitme sorunlarına destek,
- Beslenme ve Diyet Uzmanı
 - Birey için gerekli beslenme programlarının oluşturulması ve uygulanmasının sağlanması,
 - Sağlıklı beslenmenin desteklenmesi,

- Malnütrisyonun belirlenmesi,
 - Ürün/gıda seçimi, güvenli gıda tüketiminin sağlanması,
 - Bireye uygun beslenme şekline karar verilmesi ve girişimlerin başlatılması,
 - Beslenmeye yönelik uygulamaların denetimi, aksaklıkların belirlenmesi ve düzenlemelerin yapılması,
- Psikolog
 - Hasta ve yakınlarının psikolojik iyilik halinin değerlendirilmesi, sorunlarını paylaşmalarını sağlama ve çözümü için destekleme,
 - Stres yönetimini sağlama,
 - Hastalığı kabullenme ve moral desteği sağlama,

Evde Bakım Hizmetlerinin Üstünlükleri

- Maliyet-etkin olması
 - Hastaneye yatışları ve kalış süresini azaltması
 - Hastane enfeksiyonları ve mortaliteyi azaltması
 - Hastanede bakılan hastalarda anksiyete, depresyon ve performans azalması gibi durumlar evde bakım alanlara göre %24 daha fazla görülmektedir.
 - Kronik hastalıklara bağlı komplikasyonların azalması
 - Ev ortamında hastaların tedavi sürecinin hızlanması
 - Aile ve hastanın işinden ve sosyal yaşamından kopmaması
 - Huzurevlerine yatışları engellemesi
 - Güvenli olması
 - Bireyin özerkliğini ve onurunu koruması
 - Bireyin hastalık, özürülük ve sağlığına yeniden kavuşma süresince kendi ev konforu ve güvenliği içinde kalmasını sağlaması
 - Hastanın kendisinin de aktif olarak multidisipliner ekip içinde yer alması ve özbakım aktivitelerini üstlenebilmesi
- Verilen eğitimlerle aile bakımının desteklenmesi

Evde Bakım Hizmetlerinin Olumlu Yönleri

- Aileyi parçalanmaktan korur, hasta aile yaşamının parçası olmaya devam eder, aile bireylerinden koparılmaz,
- Alıştığı ortamda ve kendi konforu içinde yaşama olanağı,
- Kişinin eskiden olduğu gibi alıştığı mutlu yaşamına olanak verir,
 - ✓ Hobileri,
 - ✓ Arkadaş ilişkileri,
 - ✓ İletişimi,
 - ✓ Spor aktivitesi vb.,
- Kişinin toplumdaki soyutlanması önlenir,
- Kişinin kısmen bağımsız yaşaması sağlanır,
- Hasta ve yakınlarının yaşam kalitesini artırır,
- Yakınlarına dinlenme olanağı sağlar,
- Komplikasyonları önler, iyileşmeyi hızlandırır,
- Kurumlara bakımına geri dönüşü azaltır,
- Hastane enfeksiyonlarından korur,
- Bireye özgün gereksinimi olan bakımı sağlar,
 - ✓ Stresin azalmasını sağlar,
 - ✓ Ayrılık anksiyetesi,
 - ✓ Hastane fobisi,
- Hastane bakımına göre kısa dönemde maliyeti düşüktür, Hastanelerde;
 - ✓ Hasta döngüsü hızlanır,
 - ✓ Daha az yatak ve personel ile daha çok hastaya hizmet sunulur,
- Hastalar yatış için çok sıra beklememiş olur, hasta memnuniyeti artar,
- Hastanede acı veren tıbbi uygulamalar evde daha azdır,

Evde Bakım Hizmetlerinin Olumsuz Yönleri

- Özel yaşama müdahale (kontrol) duygusu,

- Çevresinin çok sayıda insan,alet ve malzeme ile sarılmış hissi,
- Ağır hastalık hissi ve kaygıda artma,
- Aile üzerinde duygusal, fiziksel ve ekonomik baskı hissi,
- Ailenin ileri teknoloji cihazları kullanmada bilgi ve beceri sorunu,
- Acil durumlarda müdahale edecek profesyonel olmaması,
- Hastane kadar olmasa da, tıbbi uygulamaların hastaya acı vermesi,